Ч. 224 Четвер 8 (20) жовтня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация**: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(„Руслан“ о угодовій комісиї.)

З Відня пише до „Руслана“ кореспондент его під днем 15 жовтня:

Угодова комісия уконституувала ся, вибравши предсїдателем Білиньского, заступниками бар. Швеґля і Вахнянина. Вчера почала ся вже ґенеральна розправа. Річи поодиноких бесїдників подадуть вам часописи; тому і годї на сїм місци входити в їх основу. Важнїйшим буде вражїнє загальне, яке можна винести, послухавши річий сих бесїдників. То-ж обективний слухач міг вже з двох перших засїдань винести те пересьвідченє, що як правиця так і значна частина лївицї бажає перевести угоду через парлямент і справити докладно угодові предложеня правительства. Вправдї донесли пештеньскі дневники на днях, мов то бар. Банфі хотїв би, щоби австрийский парлямент приняв ті предложеня без зміни. Се однакож неможливе. Денещо треба справити. А як би парлямент здобув ся лише на енерґію в тім напрямі і серіо зажадав деяких потрібних поправок, то тим самим скріпив би він становище австрийского правительства і правительство угорске мусїло би богато опустити з своєї надмірної бажливости. Ситуация є така, що Угорщина не може нинї думати о окремій области митовій та торговельній, про окремий банк і самостійне управильненє своїх торговельних відносин до сусїдних держав. Бажанє се дасть ся осущити за 20—30 лїт, але нинї оно не осущиме. Угорщина пне ся та дує, полохає та кричить, хоче з теперішної обнови угоди витягнути можливі для себе користи, але в рішучій хвили она мусить пристати на справедливий компроміс а іменно підвисшити квоту на покрите спільних видатків.

Щоби ширшому загалу дати вірний образ сути угодових предложень, позволю собі в коротких словах обговорити угодові предложеня обох правительств і сказати притім, чим они добрі, а що їм недостає.

Предложеням сим недостає перед всїм того, що в них пропущено квотову справу. Коли кабінет ґр. Баденього укладав ся з угорским правительством і Угорщинї подав деякі користи (як побір консумцийних податків на місци консумциї, спільний заряд австр.-угорского банку, рівнобіжний вплив на сей банк і т. д.), то кабінет ґр. Баденього застеріг собі т. зв. junctim, се є те услівє, що справа митова не сьміє бути відлучена від квоти. За подані користи мала Угорщина підвисшити квоту до височости що найменше 35 проц. (проти 30 проц. давнїйшої), бо з консумцийного податку від вина, цукру і горівки зискувала через нову угоду 2—3 мілїонів зр. Нинї се junctim пропущено. Угода трактує ся окремо. Угри хотять з угоди митової витягнути користи, але квоти не хотять підвисшити в надії, що корона відтак, рішаючи височість квоти, не наложить на них більшого податку.

Хто-ж сему виноватий, що так стало ся? Вина лежить виключно на кабінетї бар. Ґавча, котрий про се junctim не подбав домагаючись в 1897 р. продовженя угодової провізориї у бар. Банфіого. А чому барон Ґавч не подбав про junctim? Тому не подбав, бо маючи на голові клопоти з язиковими розпорядженями не мав за собою парляменту і не мав сили остоятись проти мадярскої захапчивости. Виходить з того, що парлямент австрийский буде тепер обовязаний подбати о се, щоби на угоду не пристати, наколи справа квотова не має бути трактована враз з угодою. Евентуальну втрату 3 мілїонів зр. з податку консумцийного, відданого Угорщинї, мусить Угорщина надоложити підвишкою квоти. Инакше угоди не буде. В своїм часї перестерігав др. Білиньский обструкцию, щоби она не допустила до того, щоби §. 14 рішав угоду або провізорию угодову. Обструкция злегковажила сю пересторогу, а відтак стало ся, що бар. Ґавч §-фом 14-им убив згадане junctim. Угорщина використала хвилю. І в тім лежить найслабша сторона теперішних угодових предложень.

Користи, які принесе нова угода Австриї, не суть вправдї дуже значні, але деякі суть. Я вичислю їх по черзї. І так: В першім рядї зискала Австрия се, що з 1 сїчня 1899 р. Угорщина перестане засипувати Австрию своєю мукою, намолотою не з власного збіжа, а з збіжа довезеного до Угорщини з за границї без оплати цла. Муку ту мала Угорщина пісЛя закона вивозити з Австриї, а она, обійшовши закон, продавала єї в границях Австриї, чим нарушувала інтерес австрийских млинів. Був то рід обманьства, подібного до того, яке практикувала Угорщина до недавна на поли рафінади нафти кавказкої, котру ввожено до Австриї під покривкою ропи, коли се була вже рафінада, лише штучно занечищена.

Друга користь для Австриї з нової угоди буде та, що в обох половинах держави тарифи перевозові на зелїзницях будуть однакові. Доси Угорщина давала своїм продуцентам тайні опусти і тим нищила австрийских промисловцїв.

---

13)

ЯКОВ БАЧІ.

Угорско-босаньске оповіданє Деліґо.

(Переклад з нїмецкого).

(Дальше).

І знов настала весна.

Черцї вертали як-раз з вечірнї, коли воротар монастиря з перепудженим лицем дав ігуменови знати, що несуть якогось мерця „простїсенько до нас“. То була о стілько правда, що два босаньскі християни принесли якогось чоловіка на ношах перед браму монастиря. Ігумен вийшов до них, але ледви подивив ся, як і крикнув:

— Господоньку сьвятий, Пречиста Діво Оловска! Таже то Варнава Некітий, посланник Дубровчан. А тобі що, брате, приключило ся?

— Все вам розкажу, але дайте насамперед де полежати! — стогнаючи сказав той чоловік, а то був черпець.

Ігумен казав занести его до своєї комнати, дав ему вина напити ся і спитав відтак, де его болить. Бідачиско показав на свої ноги. Аж тепер побачив ігумен, що підошви у того монаха спухли були як гора а зпід грубих шмат, котрими були ноги обвязані, виступала кров.

Коли чернець прийшов трохи до себе, почав розповідати:

— Сего року прийшла черга на мене нести потїху християнам проживаючим під Турком. З Угорщини пішов я до Пожеги а там дістав від мого настоятеля приказ вертати домів через Босну. Я пустив ся в дорогу і не можу сказати, щоби менї з початку зле вело ся. Християни подавали собі мене з рук до рук, а турецкі пани дивили ся крізь пальцї, ба й жадали від мене, щоби я дав їм реліквії. Я хотїв іти до Яйча а в Пожезї довідав ся, що старий Франьо в Камичаку ще жиє, отже я пустив ся туди — та на своє нещастє. Ледви що я станув при сподї замку, як вийшла зараз варта і повела мене перед пана замку, Гассан-беґа.

— Тай що? — запитав тут ігумен дуже заціхавлений, бо чернець перестав розповідати.

— Ой, ой як то пече! Отже той беґ казав закликати годжу, якогось дурнуватого, котрий став ганьбити мене послїдними словами, та казав, що я такий сам злодюга, як був той старий чарівник Франьо, та що менї належить ся стричок на шию.

— А що ж стало ся з Франьом? — спитав ігумен — ми вже давно нїчого про него не чули.

— Та ви й не могли нїчого чути. Заждіть лиш, прийде й на него черта. Беґ, то ще молодий дуже хороший мужчина.

— Де-ж там! Та-ж він вже не такий молодий.

— Ой, ой, то-ж то пече! Зажди лиш. Я волів би, щоби ти брате, розповідав. Не знаю, що ти би зробив в такім случаю.

— Вибач, брате, я вже буду мовчати.

— Отже, як кажу, беґ став викрикувати, що ми черцї псуємо і живих і мертвих, і на его ґрунтї не сьміє — Бог нехай єму того не памятає — така свиня в ризї — оттак він сказав — анї ногою ступити безкарно. Але що я того заказу не знав, то він менї ще сим разом дарував житє. Але щоби мене не зібрала знов колись охота зайти сюди, то він каже сипнути менї пятьдесять буків на підошви. Той приказ відтак і виконано а то в такий спосіб, що дали менї по двайцять і пять на кожду підошву, а по тім викинули мене над Сану. Лиш завдяки двом честним християнам, що я там не згинув. Як я дістав ся сюди до вас, то лиш один Господь Бог знає, нехай сьвятить ся его імя.

— Амінь! Але як має ся річ дальше? — відозвав ся ігумен нетерпеливо. Він казав тимчасом принести вечерю для них обох.

Отець Варнава розповідав відтак дальше, що довідав ся від людий, що старому Гассанови-беґови втекла торік якась донька з дому, як-раз, коли паша був у него. Говорили також, що то стало ся через якогось беґового конюшого, але нїхто не знав сказати, чи то він втїк з нею, а старий Франьо мав в тім свою руку. Беґа взяла тогди страшенна злість і він казав бідного Франя замкнути до льоху, щоби він там згинув. Беґова жінка, кажуть,

Третя користь лежить в заостреню приписів ветеринарних. Австрия обезпечилась против заволіканя зарази на худобу, через що доси вивіз єї за границї богато терпів.

Четверта користь вийде для Австриї з постанови, що на будуче буде вести ся докладна статистика всякого привозу і вивозу продуктів австрийских до Угорщини і на відворот. Доси дбала про такі статистичні викази лише сама Угорщина. Австрия не знала, що вивозить з своїх країв, а що входить в область австрийску?

Дальша користь буде лежати в тім, що при всїх консулятах австро-угорских будуть настановлені заводові промисловцї або купцї, котрі подбають про відкрите нових торгів для всякої продукциї австро-угорскої, чи то хлїборобної, чи промислової. Хлїборобам і промисловцям обох половин стало вже за тїсно. Они мусять оглянутись за ширшим полем продажи своїх плодів, через що і вартість чи цїна сих плодів мусить піднести ся.

Одного лише не можна було на тім поли вимогти на Угорщинї, с. є. щоби Угорщина так само подбала о судьбу своїх робітників, як Австрия; щоби і Угорщина обмежила години денної роботи по фабриках і обезпечила робітників на случай недуги, калїцтва і смерти. Тягар обезпеченя спочиває нинї в части на фабрикантах австрийских, коли противно угорскі промисловцї, вольні від сего тягару, мають дешевшу продукцию і через те конкурують дуже з австрийскою продукциєю. Угорска продукция є дешевша, бо робітник дешевший (необезпечений) і довше працює в фабриках, нїж австрийский.

Се користи з поля інтересів митово-торговельних.

Враз з новою угодою накладає однакож Австрия нові тягари посередні на деякі артикули консумцийні, як: горівка, пиво, цукор і нафта. Сего домагала ся Угорщина і Австрия мусїла на се пристати. Не буду входити в подробиции на сїм поли, але фактом є, що згадані артикули для консументів подорожіють. Ся підвижка найбільше трівожить австрийских горожан. Але з другої сторони підвижка ся була конечною для буджету і послужить на покрите нових видатків на урядників, помноженє судів, оплату служби урядової, евентуально на підвисшенє плати війска, а з всеї суми 42 мілїонів скарб державний буде обовязаний, рік-річно давати краям коронним 10½ мілїоні зр. З суми сеї припаде для буджету Галичини що року 1,779.000 зр. Рівночасно будуть знесені краєві консумцийні податки на згадані артикули. Не можна також промовчати, що ґоральні, бровари і цукроварнї, звязані з хлїборобством, дістануть за те деякі бонїфікациї і опусти. Социяльні демократи і лївиця бють головно на сю сторону нової угоди. Они будьто стають в обороні консументів. Дїло популярне. Їй байдуже, що буджет державний потребує сих податків на нові потреби. Они знають, що їх крик придбає їм популярність між виборцями. Замічу при тім, що новий податок не дїткне ропу галицку (сировець), а лише рафінаду нафти.

Третим дїлом нової угоди є справа нової орґанїзациї австро-угорского банку. З сею справою вяже ся і продовженє реґуляциї золотої валюти, початої в 1892 р. Австрия і Угорщина віддають всї запаси золота банкови з відповідною контролею, а за то банк перейме на себе сплату довгів, заміну державних нот на банкові ноти, видачу нових срібних пятикорон та паперових десятикорон, стягнене курсуючих тепер пяток та пятьдесяток і викупно так званих салїнових облїґаций. Банк зобовязує ся іменно відписати Австриї єї власний довг 80-мілїоновий (schwebende Schuld), стягнути 112 мілїонів нот державних, управильнити облїґациї салїнові, і т. д., а з часом завести курс золотої монети на взір Німеччини. Не можу тут також входити в подробиці. Скажу лише одно, що австро-угорский банк, за продовженє своєї привілеґії буде обовязаний подавати австрийскому промислови і хлїборобству ширший і дешевший кредит, як се доси бувало.

Отсе головні точки з нової угоди в загальнім начерку. Над сими точками ведуть ся тепер розправи — скажемо досить обективні — в угодовій комісиї австрийского парляменту. Дещо дасть ся змінити, окроїти, доповнити. Але годї думати о розриві спільної области митовоторговельної, окремім банку та окремій валюті, чого домагають ся скрайні сторонництва в Австриї і Угорщинї. Може бути, що в міру, як промисл угорский з тягом зросте, Угорщина схоче самостійно управильняти всї ті справи. Нинї сили угорскі не доросли до того. Бажаня Кошутовцїв годї серіо брати, так само, як не можна серіо брати бажаня розриву зі сторони Люеґера і его асеклїв. Тілько-ж одно треба мати заедно на увазї, іменно, що ся нова угода скривдить Австрию, наколи парлямент австрийский не упимне ся о підвисшенє квоти угорскої на спільні державні потреби. Згадане iunctim мусить бути привернене.

Новинки.

Львів дня 19-го жовтня 1898.

— З нагоди відкритя рускої кляси в тернопільскій ґімназиї вислано послови Барвіньскому до Відня такі телеґрами: „В день відкритя рускої ґімназиї в Тернополи, пересилають Русини з Тернополя і Поділя найщиршу подяку за Ваші успішні заходи як неменше всечестному Славяньскому Союзови за чинну підпору і кличуть однодушно: най жиє рівноправність для всїх! Др. Володимир Лучаковский презес міста, Северин Навроцкий декан“. — „Найщиршу дяку за заходи Ваші пересилають Вашій Всечестности рускі міщани з Тернополя і Міщаньске Братство“. — До понедїлка вписало ся до згаданої паралельки 62 учеників.

— Виділ товариства „Шкільна Поміч“ у Львові має честь запросити Вп. Членів на загальні збори, котрі відбудуть ся в понедїлок дня 24 л. жовтня с. р. о годинї 3-ій по полудни в 4-ій клясї рускої школи вправ (в „Народнім Домі“ на долинї). На порядку дневнім поставлені слїдуючі справи: 1. Справоздане з каси і з дїл товариства. 2. Вибір нового виділу. 3. Вибір контрольної комісиї. 4. Внесеня членів. Наше товариство поставило собі цїлею спомагати убогу молодїж в руских людових школах у Львові надїлюванем одїжи, приборів шкільних і ин. Задача наша красна і патріотична і заслугує на загальне поппранє. Просимо Вп. Членів о численну участь, щоби порадитись о дальших потребах наших руских шкіл. — Від виділу товариства „Шкільна Поміч“.

— В інтернатї для кандидатів учительскої семинариї в Самборі було уміщених в минувшім роцї шкільнім 115 учеників, між ними синів селян 36, учителїв 18, приватних офіцияліств 7, сьвящеників 3, сиріт 23, иньших звань 14. Після віроісповіданя було 61 римо-кат. і 54 греко-католиків. З вийнятком трех одержали всї добрий поступ.

— Огнї. Дня 10 с. м. о 10-ій годинї перед полуднем вибух пожар в Волшівцях на передмістю „під Горою“. Погоріло 12 будинків, а то 3 хати і 9 будинків господарских повних збіжа, та крім того ще кілька стогів, дрова на палива і пасїка.

зійшла з жури з розуму та жиє ще доси на замку і чекає на свою донечку. А старий беґ казав шукати доньку у всїх сторонах, але єї не знайшли. Незадовго по тім він помер, з якої причини, не знати. Наш бідний брат згинув у вязницї, як кажуть, з голоду. Молодий беґ, котрого то все дуже лютило, вигнав всїх християн в тих сторонах із своєї посїлости, а для нас нема тепер гіршого ворога як він.

— Тому то не чули ми про Франя нїчого — сказав ігумен.

— Нехай з Богом спочиває; він вже витерпів своє; але, братя, так збити оба отсї мої верхові конї, то вже не жарти.

— Добре ще, що тобі хоче ся жартувати; така вже наша судьба, що нам треба терпіти.

— Але тепер питанє, як я дістану ся звідси в рідну сторону.

— Знаєш що? Я дам тобі такого чоловіка, що й поведе тебе і буде тебе боронити. Але борше тебе не пустимо, аж зможеш знову стати на підошви.

— Бог нехай вам за то заплатить! Ще й то хотїв я сказати, що Гассан-беґ визначив на голову того конюшого велику суму.

Ігумен призадумав ся, а відтак сказав більше менше так:

— Отже так, я би тобі дав нашого на души і тїлї знаменитого питомця. На того можеш безпечно спустити ся. Але я би дуже рад, щоби він лишив ся у вас в Дубровнику де і більше научить ся, і монастиреви вийде на славу. Нас тут досить; коли буде у вас добрим, то може іти хоч би й на конець сьвіта. Він чоловік випробований, котрий не лякає ся нїякої роботи.

— Дуже добре, брате, буду о тім памятати, то прирікаю тобі.

Отець Варнава мав добру натуру; стєгнав раз враз, але вже до вісьмох днїв міг ходити і був в добрім гуморі. Наконець вже сам захотїв вибирати ся в дорогу та хотїв побачити свого товариша подорожи.

Яков анї не здогадував ся, чого ігумен казав прикликати его до себе о незвичайній годинї. Той сказав єму лиш коротко і поважно, що позавтра разом з одним слугою поведе недужого черця до Дубровника. Задача небезпечна і длятого він єї здає як-раз на него.

— А ще одно мій сину — тут слова его звучали вже лагіднїйше — ми розстанемо ся. Ти лишиш ся в Дубровнику. Там висьвятять тебе на сьвященика, як собі то заслужиш, а я гадаю, що так і буде. Я сповнив бажанє мого приятеля Франя, бідачиско вже не довідає ся о тім, лиш его душа...

— Невже-ж він помер? — крикнув Яков.

— Помер. Та й старий Гассан.

Подрібно не розповідав єму нїчого. Та й на що?

Яков видержав і ту пробу, поцїлував его в руку, подякував за то, що ігумен добре з ним обходив ся і піддав ся его приказови. Тай отцеви Варнаві подобав ся молодий чернець з грубим лицем.

Черцї з Сутески на другий день лиш вибалушили очи, коли отця Варнаву провадив поза браму монастиря якийсь турецкий їздець на кони. Бо ігумен, бачите, видобув знову турецке одїнє Якова, позаяк гадав „що в тім одїню лекше перейде через границю. Коли-ж Яков убрав ся в ту одежу, то не виглядав вже зовсїм як завзятий гайдук, лиш як перебраний їздець, котрому у войсковім одїню дуже невигідно.

Товаришї були дуже зворушені, коли довідали ся о его відїздї. То, що він перебрав ся, не впадало їм в очи, бо в тих часах було то щось звичайного. Чотирох ішло пішки з ними, межи ними навіть сам ігумен, перед котрим Яков при прощаню упав на колїна та попросив о благословенє. Старий гаджі поцїлував его і поручив его ласцї божій.

— Будь вдоволений, Бог тебе не опустить — сказав він — а коня і одїж пришли назад, бо то нам може ще придати ся.

На мурах монастиря стояли братя і споглядали за відїзджаючими, доки їх ще лиш трошки було видко. Навіть і сльозу уронили за вірним товаришем, але Бог та ігумен так розпорядили, то й треба було слухати в покорі....

XII.

Ігумен з Сутески правду казав. Яков перевів Варнаву так щасливо, що єму і волос з его бороди не впав. Далекими обїздами і манївцями дістали ся они через Требінє до границї дубровницких сторін.

Син пусти побачив тут перший раз море а над его побережем ту маленьку перлу, місто Дубровник, такою, як єї сотворила република хоробрих міщан.

Отця Варнаву взяла ся якась горячкова радість, коли побачив, що вже єсть безпечним, припав до свого товариша, обняв его за шию, та дякував без кінця. Та й нїби трохи показав відваги, бо став виговорювати на Турків. Ну тепер вже добре було єму їх лихословити, бо не було вже нїякої небезпечности. Яков па-

Загальна шкода виносить до 12.000 зр., а була обезпечена лиш на 3.250 зр.

— **Земля присипала** передвчера в камінних ломах на Цетнерівці у Львові двох робітників Григ. Сташиньского і Теодора Гриника. Сташиньского хоч пригнетеного добуто ще живого, а Гриник погиб на місци. Полишив жінку і дитину. Против підприємця ломів заряджено судове слідство, бо показало ся, що він не мав дозволу на ведене підприємства і вів его без віякого знаня річи.

— **Великого обманьства** допустив ся якийсь пройдисьвіт, що ходив по околици Східниці і представляв себе за аґента фірми „Рехнер і сини" у Відни. Він ходив по домах, бюрах і де лише міг і показував проби сукна, заохочуючи до замовленя на всілякого рода убраня. Від легковірних брав задатки і обіцював, що замовленя сейчас наспіють з Відня. В сей спосіб вимантив він значну суму гроший і невдовзі виїхав зі Східниці. Тимчасом замовленя не надходили. Ошукані написали лист до сказаної фірми у Відни, лист звернено з поясненем, що згадана фірма у Відни не істнує. Пропали гроші, а з ними пропав спритний мантій.

— **Самоубийство фальшівника.** Старший управитель державної друкарні в Берлині, що був обжалований о крадіж і підроблюване державних німецких банкнотів на суму 400.000 марок, відобрав собі житє. Именно кинув ся він — як доносять з Берлина — передвчера рано, коли арештанти ішли до церкви, з четвертого поверха вязниці в Моабіті і погиб на місци. Розправа судова, визначена против него і співобжалованих на день 21 с. м., відбуде ся против его любовниці Еллі Гольц і єї господині Айхлерової.

— **Також поєдинок.** В одній слюсарскій робітни у Львові при ул. Кароля-Людвика поперечили ся два челядники Яков Ленобель і Авраам Доннер. З суперечки прийшло до бійки, в котрій розлючений Доннер відкусив Ленобеви ніс. Скалїченого Ленобля відвезено до шпиталя.

— **Заздрісний муж.** Онгди відбула ся перед звичайним трибуналом в Кракові розправа против Івана Леманьского з Варшави. Він підозрівав свою жінку о невірну любов і дня 15 с. м. стрілив шість разів до своеї жінки Марії і п. І. Ошацкого, що находив ся в її товаристві. Підозріне оказало ся при розправі безпідставним, а п. Леманьский хотів убити свою жінку лише під вплином великого хвилевого роздразненя. В наслідок того Леманьского увільнено від кари.

— **Небезпечного злодія,** що як здаеть ся, належить до міжнародної шайки злодійскої, прихопила краківска полїция. Найдено при нїм 27 перстенїв і золотих обручок, 27 пар ковтків, шість годинників і правдивий склад золотих та срібних ланцушків та инших дорогоцїнних річий.

— **Зухвалої крадежи** допустив ся в Кременци подільскім в Росиї молодий жених. В хвили, коли молода вибирала ся до церкви, щоби присягнути свому судженому перед престолом досмертну любов і вірність, жених вхопив шлюбну сукню і утїк. Можна собі представити невідрадне положене молодої і весїльних гостий, перед котрими лежала приладжена на весїле їда і дві цїлі ще бочки пива.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Ранний горох. Ранний горох має на торзї велике значінє, бо его купують може більше як всяку иншу ранну ярину, отже то добре знати, яким способом можна мати ранний горох. В Швайцарії садять горох після того яка погода, вже в першій половинї падолиста на сьвіжо скопані грядки і то по 20 до 25 зерен в одну ямку на 20 центиметрів широку а ямки роблять ся пів метра одна від другої. З весни застромлюють посеред тої ямки тичку, щоби молодий горох до неї привязати. Горох кільчить ся звичайно вже в лютім або марті. Навіть коли-б горох за теплої погоди вже в осени зійшов, то по найбільшій части то єму не шкодить. Більше можуть зашкодити єму хроби в земли і на то треба зважати. Студїнь з весни аж до 6 степенїв Реомира не шкодить горохови, хоч би він і не був вкритий. За то можуть его воробці з'їсти. Коли на весну настануть теплі днї, горох посаджений в осени росте дуже борзо і можна его далеко борше обривати, як той що був засаджений на весну, а хоч би й в тій самій порі, то він все-таки дасть в двоє тілько, що саджений з весни. Треба лиш на то уважати, щоби при привязуваню гороху до тички, добре его розложити доокола, так, щоби кожде било стояло окремо а приступ сьвітла і тепла був як найбільший.

Телеґрами.

Відень 19 жовтня. Коло польске постановило не згодити ся на підвисшене податку від пива і від горівки. — Вчера вечером закрито тут ювілейну виставу. Закрите відбуло ся без голосних торжеств; підношено лиш оклики в честь Цісаря і вислано телеґраму до Цісаря в Ґеделе.

Париж 19 жовтня. Касацийний трибунал возьме під обраду просьбу жінки Драйфуса о ревізию процесу дня 27 жовтня.

Константинополь 19 жовтня. Німецка цісарска пара прибула сюди вчера о 9-ій годинї рано. На стрічу виїхали представителї німецкої кольонії в Константинополи на трех пароходах. З берегів і з кораблів витано цісаря Вільгельма і его жену пушочними вистрілами. Кораблї турецкі були прикрашені нїмецкими хорухвами. Султан привитав сердечно цісарску пару в палатї Дольма-Баґдже. В дорозї до палати Ілдіз-кіоску творило войско шпалїр по обох сторонах улиць. Музики грали німецкий гимн. Цісарева німецка їхала в першім повозї з султаном, а в другім повозї їхав цісар Вільгельм з везиром Фуадом пашою. По взаїмнім представленю дружин, котре відбуло ся в ново вибудованій для цісарских гостий палаті, вернув султан до своєї палати і приймив там візиту, котру віддала ему цісарска пара. — Побут цісарских гостий потреває в Константинополи цїлий тиждень. Проґрама обіймає: урядові принятя, бенкети, оглядане музея, войскову параду, прогульки по містї і по побережах Европи та Азиї. Від'їзд наступить в слїдуючий понедїлок.

Александрия 19 жовтня. Урядово стверджено, що на цісаря Вільгельма ладили анархісти замах в Александриї, а відтак коли дізнали ся, що цісар не приїде до Єгипту, в Яффі. Полиция зарядила дуже строгі средства осторожности і увязнила 15 анархістів, підозрінних о співучасть в заговорі.

мятав на слова ігумена і зараз за границею перебрав ся знову, бо був би в містї викликав велику дивовижу.

На головній улици міста „Страдоне" зробила ся глота, коли мала громадка станула перед монастирем Францішканів.

Честні горожани згаданої републики могли сьміло похвалити ся тим, що они цікаві. Все хотїли знати, що доокола них дїє ся, та й мали причину до того. Сотки лїт мусїли они власною силою держати ся на тім куснику побережа, вбитім як би клином поміж турецких і венецияньских сусїдів, з котрими могли дати собі раду лиш в той спосіб, що були хитрі та всевідущі і готові піддавати ся. Дубровничанин, чи він був пан, чи ремісник, сьвітский, чи духовний, заступав всюди інтереси свого міста, не погребував аж якогось наказу, щоби робити в хосен своєї вітчини, він дїлав а не говорив богато о тім. Торговля Дубровника була на всїх важнїйших місцях на Всходї в руках аґентів, а попри то ще й довідували ся они всего через своїх монахів. Францїскани були їх ґазеґярями і не можна навіть сказати о них, що они не розуміли ся на штуці „крашеня". Задля того називали їх Домінїкани, ті „білі сьвященики" довгоязиким і погорджали ними, а за то знов слуги сьв. Франціска називали Домінїканів неробами.

Коли они побачили отця Варнаву, зробило ся велике збіговиско. Всї знали его і любили. Его уважали вже за погибшого, бо в монастири через так довгий час не мали про него ніякої чутки. Та й голова міста, пан ректор [1]) зволив промовити до него:

[1]) Найвисший урядник дубровницкої републики мав титул „ректора" (rettöre).

Витайте нам з Богом, ми вже вас виждали.

Варнава аж не мав вже сили всїм відповідати і зробило ся досить пізно, заким він міг представити Якова настоятелеви монастиря і розповісти про него. Не розпитувано богато чий він син, лиш принято его; що правда не було браку людий, але один міг все ще поживити ся.

Яков лишив ся там; той християнин, що в горах научив ся побожности, дістав ся під строгі правила. Лиш рідко було єму вільно виходити поза свої чотири стїни, на молитві і науці минав єму час. Але его красний голос став незадовго звістний в цїлім містї; на похоронах хотїли лиш его чути, а коли він співав підчас великої служби божої, то цїла церков була битком набита. Однієсенька его розривка була така, що проходжував ся по підсїню в подвірю монастиря. Було то мале подвірє з підсїнем на тонких стовпах, по середині котрого росли деякі полудневі ростини і цьвити та стояло навіть кілька фіґових дерев. На головицях стовпів гнїздили ся ластївки, а на стїнах підсїня виднїв ся страшний суд, лякаючий кождого, хто ще не освоїв ся з смертю. Маляр яко практичний учитель намалював там також і кількох ледащих Францїсканів, як їх кидають на вічні муки. На инших стїнах були знов представлені сьв. Франціскус і мученики того монашого чина в сценах з їх житя.

(Дальше буде).

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Кроховецкий**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).